

Напрямок 2. Сучасні технології в педагогічній науці

Нагаєв В. М.,

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту
Державного біотехнологічного університету
м. Харків, Україна;*

Герлянд Т. М.,

*доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник,
завідувач лабораторії технологій професійного навчання
Інституту професійно-технічної освіти Національної академії
педагогічних наук України
м. Київ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНИХ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ

На сучасному етапі розвитку суспільства та модернізації освіти України існує необхідність того, щоб заклади професійної освіти були орієнтовані на практичне застосування отриманих знань, на аналіз і критичне осмислення, на вміння приймати професійні рішення на основі творчої переробки отриманих знань. У зв'язку з цим з'являється потреба у використанні активних методів, форм і технологій навчання, у тому числі й проєктних, які забезпечують інтенсивний розвиток особистості здобувачів освіти і викладача.

Проєктне навчання сьогодні стає провідним компонентом системи професійної освіти. Його популярність забезпечується можливістю інтегрування ним як теоретичних знань, так і практичного їх застосування для вирішення конкретних навчальних проблем, тобто це – конкретна педагогічна технологія, орієнтована не тільки на інтеграцію фактичних знань, а й на їх набуття й застосування шляхом самоосвітньої діяльності здобувачів освіти. Вона завжди орієнтована на їх самостійність у виконанні завдань, які вони здійснюють протягом певного проміжку часу шляхом вирішення конкретної проблеми. А це передбачає, з одного боку, використання сукупності

різноманітних методів і засобів навчання, а з іншого – необхідність інтегрування знань і вмінь з різних сфер науки, техніки.

Мета проєктної технології полягає в тому, щоб створити належні умови, за яких здобувачі освіти закладів професійної освіти самостійно отримують відсутні у них знання з різних джерел; вчаться користуватися ними для вирішення пізнавальних і практичних завдань; набувають комунікативних умінь, працюючи в різних групах; розвивають особистісні дослідницькі уміння (виявлення проблем, отримання інформації, спостереження, проведення експерименту, його аналізу, побудови гіпотез, узагальнення тощо); розвивають системне мислення.

Таким чином, беручи участь у проєктному навчанні, здобувачі освіти демонструють:

- готовність до пізнання і оволодіння основними дослідницькими методами (аналіз літератури, пошук джерел інформації, збір і обробка даних, наукове пояснення отриманих результатів, бачення і висування нових проблем, гіпотез, методів їх вирішення);

- готовність опанувати комп'ютерною грамотністю та використанням чисельних онлайн-ресурсів;

- комунікативні навички, толерантність;

- вміння інтегрувати раніше отримані знання з різних навчальних дисциплін для вирішення пізнавальних завдань проєкту.

На сьогодні існує проблема вибору проєктних технологій навчання у закладах професійної освіти аграрної галузі, які характеризують майбутню професійну діяльність випускників, тому підготовку фахівців у цих установах необхідно здійснювати з урахуванням коригування методичних і технологічних аспектів професійної освіти, об'єктивного перегляду існуючих цінностей, цільових установок і педагогічних засобів, заснованих на знаннях, уміннях і досвіді здобувачів освіти [1, с. 70]. Необхідне впровадження таких проєктних технологій, які спрямовані на індивідуальний розвиток особистості майбутнього фахівця аграрної галузі, якому притаманна самостійність,

творчість, конкурентоспроможність, професійна мобільність, що, безумовно, вимагає нового підходу до його підготовки як майбутнього професіонала. Тобто, проектна діяльність здобувачів освіти, виступаючи спільною навчально-пізнавальною, творчою діяльністю, спрямована на досягнення загального значимого результату їхнього професійного майбутнього.

Неодмінною умовою проектної діяльності є значимість передбачуваних результатів, які мають бути матеріально, тобто певним чином оформлені. Крім цього, до проектної діяльності висуваються й інші вимоги: наявність проблеми, що вимагає інтегрованого знання; самостійність здобувачів освіти; структурування змістової частини проекту (із зазначенням поетапних результатів); використання дослідницьких методів (висування гіпотези, збір, систематизація та аналіз отриманих даних). Як було зазначено, проектна діяльність здатна зробити освітній процес особистісно значимим, що дає змогу здобувачам освіти розкрити власний творчий потенціал, виявляти дослідницькі здібності, бути активними. Тобто, при використанні даного підходу маємо можливість об'єднувати цілі професійної освіти і майбутню професійну діяльність, а також перейти від відтворення знання до його практичного застосування [2, с. 14].

Формувати досвід проектної діяльності у закладах професійної освіти аграрної галузі можливо у двох основні напрямках: застосування проектних технологій у процесі вивчення спеціальних дисциплін (професійних модулів), передбачених навчальним планом, і включення здобувачів освіти у реалізацію творчих проектів, у тому числі, пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю за фахом, у нашому випадку, аграрним. Тобто, основною метою включення здобувачів освіти у проектну діяльність є впровадження в освітній процес закладів професійної освіти технологій навчання з проектування означеної проблеми аграрного спрямування [3, с. 12].

У процесі реалізації цілей проектного навчання створюються належні педагогічні умови, за яких здобувачі освіти поетапно здійснюють:

– самостійний пошук необхідного знання з різних інформаційних джерел для ефективного виконання професійних завдань;

– користування набутими знаннями для вирішення потрібних завдань, організація власної діяльності, вибір типових методів і способів виконання професійних завдань для оцінювання їх ефективності й якості;

– розвиток дослідницьких умінь, аналіз робочої ситуації, здійснення поточного і підсумкового контролю, оцінювання і корекції власної діяльності, несення відповідальності за результати своєї роботи;

– ведення професійної діяльності з урахуванням екологічної безпеки, тобто організація власної діяльності з дотриманням вимог охорони праці та екологічної безпеки;

– навчання спільної праці, робота в колективі, ефективне спілкування з колегами, керівництвом. З позиції компетентнісного підходу, саме застосування проектних технологій аграрного спрямування дає змогу формувати у здобувачів освіти значимі для їхньої майбутньої професійної соціалізації компетентності, а саме: уміння застосовувати матеріали (з урахуванням їх формотворчих властивостей); виконання еталонних зразків (об'єкта або його окремі елементи в макеті, матеріалі); кінцевий результат (розробка конструкції виробів з урахуванням технології виготовлення, виконання технічних креслень, розроблення технологічної карти тощо).

Отже, проектне навчання є таким, яке надає змогу викладачеві створювати конкретні навчальні педагогічні ситуації, завдання на основі різноманітного предметного і міждисциплінарного змісту. Її застосування повинно носити системний, послідовний характер із дотриманням принципів науковості, з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти. Слід також підкреслити, що використання проектного навчання можна вважати домінуючим у вирішенні проблеми підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців у закладах професійної освіти аграрної галузі. Його доцільно використовувати в оптимальному поєднанні з іншими методами навчання і тоді, коли у здобувачів освіти закладена необхідна теоретична

основа для виконання пропонованих викладачем або обраними ними самостійно проєктних завдань для отримання конкретного позитивного результату.

Література:

1. Нагаєв В. М. Формування дослідницької компетентності майбутніх аграрних менеджерів: дидактичний аспект. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2018. № 191. С. 66–76.

2. Лузан П. Г. Суть і дефініція поняття «педагогічна технологія». *Науковий вісник інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка* : зб. наук. праць. 2013. № 6. С. 12–19.

3. Теорія і практика проєктного навчання у професійно-технічних навчальних закладах: монографія / В. М. Аніщенко, М. В. Артющина, Т. М. Герлянд, Н. В. Кулалаєва, Г. М. Романова, М. М. Шимановський та ін.; за заг. ред. Н. В. Кулалаєвої. Житомир : Полісся, 2019. 208 с